

BEHÇET ÇELİK • Turuncunun Kıvamı

İletişim Yayınları 3467 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 621

ISBN-13: 978-975-05-3728-8

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2024, İstanbul

EDITÖR Emre Bayın

DİZİ KAPAK TASARIMI Suat Aysu

KAPAK Seda Mit

KAPAK RESMİ Naime Narin

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berkay Üzüm

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BEHÇET ÇELİK

Turuncunun Kıvamı

BEHÇET ÇELİK 1968'de Adana'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgül* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazyalnızı* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010), *Kaldığımız Yer* (2015), *Yolun Gölgesi* (2017) ve *Patikaların İyi Yanı* (2021) adlı öykü kitaplarının yanı sıra *Dünyanın Uğultusu* (2009), *Soluk Bir An* (2012), *Belgeğin Girdapları* (2019) ve *Turuncunun Kıvamı* (2024) adlı romanları, *Simifin Yenisi* (2011) adlı gençlik romanı ve *Çantasızlar Kampı* (2016) adlı çocuk romanı ile *Ateşe Atılmış Bir Çiçek/Yazarlar, Kitaplar, Okuma Notları* (2012) ve *Dünyaya Baktığımız Yol* (2021) isimli deneme kitapları yayımlandı. Doğup büyüdüğü Adana'yla ilgili yazılardan oluşan *Adana'ya Kar Yağmış* adlı kitabı derledi (2006). Barış Bıçakçı ve Ayhan Geçgin'le edebiyat üzerine yazışmalarından oluşan *Kurbağalara İnanıyorum* 2016'da yayımlandı. Öykü, deneme ve çevirileri çeşitli gazete, dergi ve seçkilerde yayımlanan Çelik, 1989'da Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü'ne, *Gün Ortasında Arzu*'yla 2008'de Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Diken Ucu*'yla 2011'de Haldun Taner Öykü Ödülü'ne, *Kaldığımız Yer*'le 2015'te Türkân Saylan Sanat Ödülü'ne layık görüldü.

2021 yılında ilk altı öykü kitabındaki öykülerden yapılan bir seçki Almanya'da *Glück Allein* adıyla yayımlanan Behçet Çelik'in "Çok Tanıdık, Çok Bildik" isimli öyküsü ABD'de *Istanbul Noir* adlı kitapta, "Soğuk Bir Ateş" adlı öyküsü de Hollanda'da *Stad en Mens* adlı kitapta yer aldı. Murathan Mungan'ın derlediği *Bir Dersim Hikâyesi* için kaleme aldığı "Lori... Lori..." adlı öyküsü Japonca'da; Yiğit Bener'in derlediği *İçimizdeki Ermeni* için yazdığı "Babamın Adı" adlı öyküsü Ermenice'de yayımlandı. "Tutmayan Maya" öyküsü İspanyolca'da *Caleta* dergisinde, "İki Cami Arası Binamaz" öyküsü *Texas Studies in Literature and Language* dergisinde, "Yoğurtlu Makarna" öyküsü *Kurdeçirok* dergisinde yayımlanan Çelik'in yapıtlarından parçalara *Aeolian Visions/Versions, Modern Classics and New Writing from Turkey* ve *City-Pick Istanbul* gibi derlemelerde de yer verildi. İngilizceye çevrilmiş öykülerinden bazıları Transcript Review, Words Without Borders gibi internet sitelerinde yayımlandı.

www.behcetcelik.com

0.

Buncasını ne zaman, nasıl aldım eteğimin dibine, bilmiyorum. Çok mu sevdiler, havalı mı buldular? Yanıtım yok. Huzur muydu verdiğim, eğlence mi? Buyur edeyim etmeyeyim, geldiler. Eğlenceli buldular belki de. Eh, sıradan değilim, bunu biliyorum, ama eskiden eğlence değil sükûnet arayanlar gelirdi. Huzurlu bir eğlence ya da; şimdilerde şamata tantana, kimse kimseyi duymasa ne olur! Buna şaşıyorum işte. “Aman,” diyorum sonra, “zamanla neler değişmiyor?”

Yine de her şey denebilse de öfkeli denmez bana. Kuytularım var, kaldı, bu sayede sakinim, asırlar oldu kendi kuytularımda kendi kuytularıma saklanmayı öğreneli. Başkası olursa çıldırır. (Şöyle desem: “Çıldırırısın!”) Ha, bak, bir şey daha var beni koruyan: Bunu da yaşamadım, demeyeyim hevesi. En büyük ortaklığımız Arzu’yla. Hayatta bir ilkem varsa, bundan ibaret. Beni de cazip kılan bu mu yoksa?

Kaçabildiğim köşelerimde, sabaha karşılarda, denize inerken, usulca, adım adım dönerken burnu, karşıda demirlemiş kocaman, çirkin gemiler bu saatte kıpırdaşan ışıklardan

ibaretken – sabah kuşları, martılar, kargalar, öbürleri, uyanmak üzere. Yahut günbatımlarında bütün telaşların üzerine kırmızıya çalan bir turunculuk vurduğunda.

Akışın ritmiyle, akarken sekişin –engebelerden, setlerden, zamandan–, birikip göllenişin, yeniden akışın, bir daha sekişin ritmiyle. Sessizlik çınlasın öyleyse sokak aralarında, yıkık binaların dış yuvalarında – bu saatlerin تنها kavşaklarında da. Çünkü bitimsiz değiller, çünkü sürekli. Taşma pahasına, savrulma, dağılma, parçalara ayrılma. Kimsesizliğimizin parçaları kaynarken birbirine. Kaç yüz asırlık, beş yahut altı, belki daha da eski şarkıların, insanın kanını kaynatan ritimlerindeki hüznü hatırla, o da bitimsiz değil çünkü, hareketteki saklı kederi ya da, o da akıp sekiyor – bunun gibi şeyler.

Telaşsız hatırla, koşturmadan. Geçmiş hatırlar gibi şimdiyi hatırla, ağırdan alarak, soluklanıp bakınarak etrafa, olmuşlar kadar olmamışları, pekâlâ olabilecekken her nasılsa sekenleri, ya olsaydılar'ı, belki de olmuşları, olmuşken gözümüzden kaçanları, görmezden geldiklerimizi, hiç olmadılar'ı, hiç mi olmadılar'ı, hani olmayacaktı'yı es geçmeden, atladıklarımızı, çatladıklarımızı, düşmüş satırları, silinmiş paragrafları, olmayacak olmayacak şeyleri, ezgilerini hatırla, cemi cümlesinin, hepsini hatırla, önlerinden artlarından dolaşarak, akışa kapılmamanın akışını hatırla, kendi akışında hatırla, ritim sensin, unutma, dolarak dolanarak hatırla – olarak, öldürarak...

1.

Yağmurun, rüzgârın, yılın son ayına dek dallarda kalmayı başardıktan sonra anacaddeye konfeti gibi saçılıp ıslak zemine sim misali yapışmış, sarılı, turunculu, öbürlerinin yanında sayıca az da olsa köz gibi parlayan kırmızı yaprakların tadını kimse çıkarmıyor. Dönerek, birbirlerine dolanarak düşüyorlar, caddenin koyu zeminine yapıştıklarında uzun süre öyle kalakalacaklar gibiyken üzerlerine düşen damlalarla, alttan akan sularla kımıldamaya başlıyor, sürükleniyor, bir engele rastgeldiklerinde birikiyorlar – daha hızlı bir akışa kadar. Cadde eğimli, yağmurun hızı arttıkça, yaprağı, dalı, kiri pası önüne katan minik ırmaklar süzülüyor aşağılara. Yağmur iplikleriyle örülmüş perdeye vitrin ışıkları yansıyor –birikintilere de, akışlara da–, onlar da kıpır kıpır, kırılıyor, parçalanıyor, taşıyor, yayılıyorlar.

Bir saattir, yağmur hızlanalı sadece bir kadın hızla geçip gitti; üzerlerinden, aralarından, içlerinden az önce, ayaklarının ucuyla yaprakları sağa sola savurarak. Başka kimse geçmedi, gün içinde insanların tıklım tikiş doluşup itişerek

yürüdüğü caddede kadının hızlı yürümesinin nedeni telaşı, üşmesi yahut ıslanma korkusu değildi, hep böyle yürür yalnız olduğunda, yanında biri olduğuna unuttuğunda bile bazen. Hızlı, hıphızlı yürüdüğünde, rüzgârı, damlaları, güzün renk cümbüşünü daha güçlü, daha derinden hissetmeyi umduğunu duyuran bir gülümseme olur yüzünde. Biraz da yarışır gibidir – ama keyfine, saymadan, sıralamadan, geçmeden geçilmeden, yine de inatla, artırarak çabasını, anbean.

Peki ya, kimle? Kendisiyle, önceki günkü, bir saat önceki, alıştığı, sıkıldığı, sevdiği, sığındığı, çekindiği kendisiyle.

Kimseye sözüm yok, vakit geç, yağmur hızlı, hava sert; insanlar uykularındalar. Söz söylemek bana düşmez zaten, konuşuyorum öyle, dinleyen varmış gibi. Gececiler belki, bir de erken de yatsa, geç de, bir türlü uyku tutmayanlar. Onlar herhangi bir meşgaleye vermişlerdir kendilerini; geçmiş didikleme, cümlelere, görüntülere, kaygılara, arzulara gömülmek, ne varsa ellerinde ya da ne geçirmişlerse ellerine, daha fenası neler kalmışsa. Ne ki onlar da geceye sokakta, caddede değil, ev içlerinde sığınıyorlar – iç kabuk, dış kabuk, zarlar, duvarlar. Onların hızına yetişmek de imkânsız; kim yarışabilir düşmenin hızıyla. Dibe yahut aşka. Neyse.

Düzensiz derin soluklar alarak hızını hiç kesmeden yürüyor kadın. Onu böyle gören olsa, ceza mı çektiğini özgür mü kaldığını kestiremez; cezasını çekerken de, öncesinde, sırasında yargılar, hırpalarken de kendisini, koşar adım yürür aynı caddelerde. Bir ben biliyorum aralarındaki farkı: Ferah fezaysa içi, yerden yarım parmak yukarıda gibidir, birikinti, yaprak, çamur fark etmez, hiçbirisi sıvanmaz paçasına, eteğine, üzerlerinden süzülerek geçer. Kendisini hırpalıyorsa, daha dikkat eder bastığı yere, adımlarını sağlam atmak için değil, yok yere bir suç daha işlemekten çekinerek. Üstü başı batır o zaman.